

Susanna Nykyri

Ekvivalens och översättningsstrategier i mångspråkig tesauruskonstruktion

Susanna Nykyri: Ekvivalens och översättningsstrategier i mångspråkig tesauruskonstruktion. [Equivalence and Translation Strategies in Multilingual Thesaurus Construction]. *Informaatiotutkimus* 29(2), 2010.

In the present article, based on my dissertation, multilingual thesauri are approached as cultural products and the focus is twofold: On the empirical level the focus is placed on the translatability of certain British-English social science indexing terms into the Finnish language and culture at a concept, a term and an indexing term level. On the theoretical level the focus is placed on the aim of translation and on the concept of equivalence. In accordance with modern communicative and dynamic translation theories the interest is on the human dimension. The study is qualitative.

The study uses multiple cases and several data collection and analysis methods aiming at theoretical replication and complementarity. The empirical material and analysis consist of focused interviews (with Finnish and British social scientists, thesaurus constructors and indexers), simulated indexing tasks with Finnish and British indexers, semantic component analysis of dictionary definitions and translations, co-word analysis and datasets retrieved in databases, and discourse analysis of thesauri. As a terminological starting point the topic and case 'family roles' is selected.

The study shows that the variety of different discourses should be acknowledged, there is a need for operationalisation of new types of multilingual thesauri, and the factors influencing pragmatic indexing term equivalence should be discussed more precisely than is traditionally done.

Address: Susanna Nykyri, Informationsförvaltning vid Åbo Akademi, Handelshögskolan, Fänriksgatan 3 B, 20500 Åbo, Finland. E-mail: susanna.nykyri@abo.fi

Inledning

Denna artikel bygger på Nykyris doktorsavhandling (Nykyri 2010) i informationsförvaltning och handlar om olika diskurser och målsättningar i översättningsarbete inom ramen för mångspråkig tesauruskonstruktion.

Vad är en tesaurus, och vad är tesaurusens roll i informationshanteringen? – En tesaurus är en systematisk förteckning över termer inom ett visst ämnesområde som hjälper såväl dem som matar in information som användarna av söksystem att använda sig av ett gemensamt språk. Detta gäller både mångspråkig och enspråkig omgivning.

En tesaurus förstås här som en kulturell produkt och diskurs, vilket är ett nytt perspektiv inom området informationsförvaltning.

Bakgrund och målsättning

I avhandlingens fokus ligger begreppet ekvivalens i tesauruskonstruktion, översättning som beslutsfattande process och olika diskurser inom ett visst samhällsvetenskapligt tema.

Ekvivalens betyder motsvarighet, och det finns olika typer och nivåer av motsvarighet, och aspekter att undersöka saken ur. Nida (1964) indelar ekvivalens i två typer, nämligen formell

ekvivalens och dynamisk ekvivalens. Formell ekvivalens strävar efter form och innehåll (t.ex. begrepp till begrepp i dikter), medan dynamisk ekvivalens strävar efter den närmaste naturliga motsvarigheten mellan käll- och måltexten så att förhållandet mellan måltextens läsare och översättningen skulle vara detsamma som mellan källtextens läsare och originaltexten. I denna forskning har huvudfokus legat på den dynamiska ekvivalensen och olika aspekter av översättbarhet och användbarhet.

Frågeställningen berör kulturella och språkliga skillnader som försvårar informationshanteringen på Internet. Man kan anta att både språk och kultur påverkar det sätt med vilket man uttrycker och beskriver olika fenomen. Därför kan missförstånd och feltolkningar uppstå mellan tesauruskonstruktörer, indexerare (det vill säga de som beskriver dokumentens innehåll) och informationssökare (t.ex. Buckland 1999). Det mest utmanande i detta sammanhang är att vara medveten om hur man själv i en mångkulturell miljö blir påverkad av den egna (sub)kulturen (Hall 1981; Adler 1997).

Ekvivalensproblematik inom mångspråkig och mångkulturell tesauruskonstruktion är ett utforskat område trots att den är viktig vid valet av termer i översättningsarbete. Hudón (1997) har tagit upp skillnaden mellan mångspråkig och mångkulturell tesaurus redan 1997, men mera omfattande forskning i problematiken har hittills inte gjorts. Vad gör man då när man översätter tesaurer? Förutom att överväga vilken typ av tesaurus man borde konstruera, bör man även tänka på olika strategier. Detta gör man inte i tesauruslitteraturen, och på grund av detta tillämpades en översättningsvetenskaplig synvinkel som referensram i denna undersökning. Den översättningsvetenskapliga synvinkeln som tillämpas i detta arbete är helt ny inom området informationsförvaltning på internationell nivå.

Traditionellt finns det två olika alternativ att välja mellan: *domestication* och *foreignisation*. *Domestication* betyder att texten är gjord igenkännlig och bekant, och på det sättet förs en främmande kultur närmare läsaren. *Foreignisation* betyder det motsatta – att man tar läsaren till den främmande kulturen och låter henne eller honom uppleva den språkliga och kulturella skillnaden. Valet mellan *domestication* och *foreignisation* har även att göra med etik. Borde översättaren vara ansvarig inför ”källkulturen” eller ”målkulturen” och på vilken nivå? Om man är målkulturen trogen,

är texten redan bekant för den läsare som tillhör samma kultur, men man tappar ofrånkomligen bort någonting som kunde ha skapat en främmande eller exotisk känsla. (Lindfors 2001) Som exempel kan vi ta det spanska ordet *matador*. Beroende på strategi kan det på svenska betyda matador, tjurfäktare, eller i en kontext av machoism eller folknöje även kärringkånk (*eukonkanto*).

När man skriver en fiktiv roman kan man knappast undvika att använda kulturelaterade ord, men hur gör man när det gäller tesaurer? En alltmär populär strategi som används i praktiken är att internationalisera innehållet, dvs. man tar bort allt som klart är relaterat till någon institution eller kultur. Det har också forskats i (Koskinen 2000), att det inom EU-kontexten finns så kallad ”*existential equivalence*” – att man översätter dokument för att visa på språklig jämlikhet, utan att dokumenten skulle vara kommunikativa.

Inom kontexten informationslagring är en av utmaningarna i den närmaste framtiden att öka förståelsen för och att undersöka tidsbundet och mänskligt informationssökningsbeteende (Bawden & Robinson 2009). Den här undersökningen är ett försök att svara på denna utmaning. Forskningen antar en kulturell och samhällsvetenskaplig synvinkel inom området kunskapshandling och -organisation (López-Huertas 2008).

Tidigare forskning visar att orsaken till att det finns många språk i världen är att olika talare strävar efter att markera sitt område genom sitt språk. Språkgränserna skyddar och skapar även språksamfundets identitet. Det svåraste är att hitta en balans mellan språkets två huvudsakliga uppgifter. Dessa är kommunikation, som uttrycker begriplighet, och självuttryck, som uttrycker talarens egen identitet. (Steiner 1975; Chesterman 2005)

Det har sagts, att inom kontexten Europeiska unionen kan morgondagens Europa jämföras med en annan värld, där engelska är en allmän *lingua franca* mellan otaliga lokala språk, så som fallet redan är i Sydafrika och Indien. Mottot för Europeiska unionen är “*United in diversity*”, “Förenade i mångfalden”. Kampen mellan flera språk, den enspråkiga trenden och integreringsutvecklingen kanske förkortar mottot till att omfatta bara ett ord – *united/förenad*. (Johansson & Wiberg 2005)

Att vara flerspråkig är krävande – fastän också givande – på en mera detaljerad nivå. En diktare och översättare, Pentti Saari (1999), har sagt i

en dikt att ”ingenting är lättare än ord, ingenting är svårare än betydelser”. Så verkar det också vara enligt forskningslitteraturen (Wierzbicka 1996; Koller 1989; Yule 1996; Slater 1998; Vehmas-Lehto 1999; Meschonnic 2003; Katan 2004), och så är det även i den här undersökningen. När man översätter så översätter man inte ord, utan de betydelser som orden representerar. Detta gäller också tesauruskontexten (Nykyri 2010).

Det finns olika attityder till översättning. Vad borde översättas? Hur borde det översättas? Skulle det räcka med en *lingua franca*?

Forskningsfrågor, metoder och material

De övergripande **forskningsfrågorna** i denna studie var:

- 1) Kan man hitta skillnader mellan finska och brittiska diskurser vad gäller termer som avspeglar familjeroller i form av tesaurustermer, och om detta är möjligt, hurdana är skillnaderna, och vilka är deras inverkan på en mångkulturell tesaurus?
- 2) Vad betyder pragmatisk indextermekvivalens?

Det empiriska materialet utgörs av brittiska indextermer inom temat ”familjeroller” som översatts till finska, samt såväl brittiska som finländska forskares, indexerares och tesauruskonstruktörers användning av termerna. Materialet består av temaintervjuer, som utfördes i Finland och England, med sammanlagt 29 informanter. Före intervjuerna insamlades

metadata i nationella och internationella databaser, allmänna ordböcker och allmänna samt samhällsvetenskapliga tesaurer. Huvudmetoden är diskursanalys (Potter & Wetherell 1990; Fairclough 1992; Lehtonen 2000; Potter 1997; Talja 1999; Olsson 2004; Pälli 2003), men även bibliometrisk co-word analys (Callon & al. 1991; Forsman 2005; Kärki & Kortelainen 1996; Persson 1991; Horton et al. 1998; von Ungern-Sternberg 1994) och semantisk komponentanalys (Nuopponen 1994 och 2003; Häkkinen 1994; Vehmas-Lehto 1999; Nida 1975; Engelberg 1998; Ingo 1982 och 1990) används.

Informanterna representerar olika slag av specialister, allt som allt sex undergrupper:

1 a) Finska **samhällsvetare** (6 informanter) specialiserade på familjerollstematiken

1 b) Brittiska samhällsvetare (6) specialiserade på familjerollstematiken

2 a) Finska **indexerare** (3) som indexerar samhällsvetenskapligt material

2 b) Brittiska indexerare (3) som indexerar samhällsvetenskapligt material

3 a) Finska **tesauruskonstruktörer** (5) (dvs. informationsspecialister med erfarenhet av tesauruskonstruktion) som huvudsakligen representerar samhällsvetenskaper

3 b) Brittiska tesauruskonstruktörer (6 informanter, 4 intervjuer) som huvudsakligen representerar samhällsvetenskaper

Forskningsfrågorna, metoderna och materialet kan sammanfattas i en tabell:

Tabell 1: Sammanfattning av forskningsfrågorna, metoderna och materialet

Forskningsfrågor	Materialinsamlings- och analysmetoder	Material
Vilken är den sociokulturella kontexten i familjerollstematiken? Hur skiljer sig det finska och det brittiska samhället? (Exempel)	Bakgrundsanalys	Huvudsakligen finska och brittiska statistiska data och officiella rapporter, Eurobarometrarna osv.
Hur är den studerade tematiken (familjeroller) representerad i allmänt använda tesaurusar?	Kontextanalys Diskursanalys	6 en- och 3 mångspråkiga tesaurusar
Hur förstås de studerade termerna och hur är de definierade/översatta i olika kulturer och subkulturer?	Temaintervjuer och diskursanalys	Finska och brittiska indexerare, tesauruskonstruktörer och samhällsvetare som informanter, sammanlagt 27 intervjuer (29 informanter), 7 online-ordböcker
Hur skiljer sig olika ekvivalenter från varandra?	Komponentanalys	Ekvivalenter för och definitioner av de studerade termerna
Hur används de studerade termerna i finsk och brittisk indexering?	Co-wordanalys ----- Simulerad indexeringssituation och temaintervjuer	Dataförsamlingarna från finska och brittiska databaser (tot. 3), som utgångspunkt 5 söktermer, dvs. 15 fall 3 finska och 3 brittiska indexerare, 5 dokument
Hittas likheter och skillnader i finska och brittiska diskurser?	Klassificering Diskursanalys	Resultaten av de intervjuerna, komponentanalysen och co-word analysen
Vad betyder den pragmatiska indextermekvivalensen i mångkulturell tesauruskonstruktion?	Sammanfattningar	Den teoretiska diskussionen + de empiriska studierna

Resultat och slutsatser

I denna forskning ställdes flera frågor, som ansluter sig till en större fråga, nämligen vad tesaurusdiskursen betyder i översättningsarbetet och vad pragmatisk indextermekvivalens är.

Resultatet var tydligt och visade att:

1) Det var möjligt att hitta olika diskurser, och det fanns också olika subdiskurser. Till exempel i gruppen samhällsvetare märktes det hur deras orientering mot kvalitativ versus kvantitativ forskning påverkade det sätt på vilket de reagerade på ord och diskurser. Indexerarna betonade i högre grad informationsökarnas sätt att tolka och fungera, medan tesauruskonstruktörerna närmade sig problematiken ur en materialbaserad synvinkel. Skillnaderna var större mellan olika subdiskursgrupper, dvs. mellan indexerarna, tesauruskonstruktörerna och samhällsvetarna, än mellan de olika geokulturella grupperna, dvs. mellan de finska och brittiska informanterna. Skillnaderna framträdde när det gällde olika översättningsmål, olika förväntningar på mångspråkiga tesaurer och skillnader i praktiskt utförande.

För en mångspråkig tesaurus innebär det här många utmaningar. Begreppet mångspråkig tesaurus är klart flertydigt, och förutom detta är olika konstruktions- och översättningsstrategier inte tillräckligt operationaliserade och motiverade. Detta betyder att också olika typer av och målsättningar för ekvivalens inte är självklara. Undersökningen avslöjade också att det finns ett starkt samband mellan olika målsättningar för mångspråkiga tesaurusar och den pragmatiska indextermens ekvivalens.

2) Den pragmatiska indextermekvivalensen (dvs. dess riktiga användbarhet och motsvarighet i praktiken) är i hög grad beroende av kontexten. Fastän ekvivalens är definierat och standardiserat i biblioteks- och informationsforskningen, uppfattas ekvivalens inte på samma sätt i det praktiska arbetet. Dagens begreppsverktyg kan inte ge tillräckligt analytiska verktyg för både konstruktion och analys av olika slags mångspråkiga tesaurusar så som indextermekvivalens.

De verktyg som tillhandahållits av översättningsvetenskapen är mera praktiska och teoretiska, och speciellt fördelningen av olika betydelser av ord (Koller 1989; Vehmas-Lehto 1999) har gett ett praktiskt verktyg för analys av pragmatisk indextermekvivalens, vilken ofta skiljer sig från den idealmodell som tesauruslitteraturen ger.

(Jfr. speciellt *exact equivalence* i ISO 1985 och Aitchison, Gilchrist & Bawden 1997.)

I intervjuerna kom det klart fram, att användare och konstruktörer av tesaurusar ofta ville att tesaurusarna skulle reflektera olika slags behov och kulturer. De föreslog även, att allt inte borde översättas – det är viktigare att ha tillräckligt specifika termer, än att göra allt för neutralt – och att också kulturella ord bör finnas för att skapa största möjliga jämlighet. När de finska experterna oroade sig för hur vår kultur blir synlig, var de brittiska experterna i motsvarande grad oroade av att de måste förenkla sina termer för att få dem att passa alla. Men de största skillnaderna på termnivå berodde på vilket samhällsvetenskapligt område och vilken forskningstradition man representerade – så man kan konstatera, att i denna fallstudie var skillnaderna mellan olika subkulturer större än mellan olika geografiska kulturer vid konstruktion av en samhällsvetenskaplig tesaurus.

Enligt Hudón (2001, 68-69) är den mångspråkiga tesaurusens historia snedvriden av målspråket och har inte haft en riktig mångkulturell design, vilket ger en fel uppfattning av en kulturell neutralitet. Detta var också den allmänna erfarenheten bland de finska tesauruskonstruktörerna.

IISO standarden *Documentation - Guidelines for the establishment and development of multilingual thesauri* är en mångspråkig tesaurus definierad som en tesaurus, i vilken det finns termer från flera än ett naturligt språk. Den representerar inte enbart interrelationerna mellan termerna, utan också ekvivalenterna i varje språk som tesaurusen omfattar. (ISO 1985, 3) Det här motsvarar det sätt på vilket mångspråkiga tesaurer uppfattas såväl i praktiken som i den informationsvetenskapliga litteraturen. Informanterna gjorde inte skillnad mellan olika typer av mångspråkiga tesaurer, fastän de i praktiken refererade till olika slags behov och förväntningar. Baserat på forskningen är flera typer föreslagna. De olika typerna hjälper till att definiera vilket som är det verkliga kulturella innehållet – reflekterar tesaurusen bara en eller flera specifika kulturer, eller ingen alls. När typen av och målsättningen hos tesaurusen är klart uttryckt är det lättare för användarna att orientera sig i hurdana begrepp och termer det finns att välja på vid informationssökning och indexering. De olika typerna av mångspråkiga tesaurer är: monokulturell, mångkulturell och internationell tesaurus.

En **mångspråkig tesaurus** förstås som ett verktyg för informationssökning och

dokumentering, vilket innehåller indextermer på flera än ett språk. En mångspråkig tesaurus är inte nödvändigtvis mångkulturell, utan den kan vara bunden till den omgivande kulturen, t.ex. enbart till den brittiska.

En **monokulturell** (mångspråkig) **tesaurus** innehåller flera språk, men reflekterar endast en specifik kultur. T.ex. i Finland har webbversionen av den allmänna finska tesaurusen *Yleinen suomalainen asiasanasto* (YSA) också motsvarande termer på svenska (*Allärs*), men kulturellt sett är de finska och svenska versionerna enbart finländska. De olika språkversionerna är inte uppbyggda för sökning mellan olika kulturer.

En **mångkulturell tesaurus** har ett mångkulturellt innehåll och en dito användningsomgivning. Den är inte konstruerad enbart för en kulturell grupp, och den innehåller vanligen flera språk. Den kan också vara enspråkig, t.ex. på engelska, men även då reflekterar den t.ex. olika engelskspråkiga kulturer och diskurser (t.ex. specialvokabulär för Storbritannien, Förenta staterna och Kanada) eller olika länder och kulturer i Afrika som har ett gemensamt språk. Konstruktionen av en mångkulturell tesaurus kräver förstås särskilt ett mångkulturellt samarbete (jfr. ISO 1985).

En **internationell tesaurus** är konstruerad för att motsvara behoven hos flera kulturer men utan något specifikt kulturellt innehåll. Den kan i princip vara en- eller mångspråkig. Detta leder till att alla klart kulturrelaterade begrepp och ord är eliminerade redan vid konstruktionen av tesaurusens korpus.

Det vore också viktigt att diskutera vad mångspråkig indexering betyder och de konsekvenser de olika metoderna leder till. Resulterar det i indexering på flera än ett språk och att tillhandahållandet av ekvivalenter på olika språk med hjälp av en mångspråkig och/eller mångkulturell tesaurus för informationssökning mellan olika språk och kulturer? Eller innebär det indexering på flera språk men för bara en kulturell kontext (t.ex. finska indextermer kompletterade med t.ex. engelska termer i en finsk databas).

Förutom vilken typ av tesaurus man konstruerar, borde man också fundera på typen av ekvivalens. I standarder förstås ekvivalens på ett snävt sätt, men den här forskningens perspektiv var bredare, och enligt kommunikativa översättningsteorier (Nida 1964; Vehmas-Lehto 1999; Reiss & Vermeer 1986) betonas översättning som en mänsklig beslutsfattande process, i vilken man i stället för att fråga om översättningen är rätt, borde fråga vem

den riktar sig till- och därför var perspektivet med ekvivalensen också mer pragmatisk än semantisk. Pragmatisk indextermekvivalens förstås här som något som omfattar olika synvinklar (eller nivåer), som följer Kollers fördelning (Koller 1989 och 1995; även Zethsen 2004), och som leder till flera frågor och aspekter gällande ekvivalensen, vilka är viktiga att fundera på vid tesauruskonstruktion:

1. Denotativ

(grundbetydelse, betydelsen av ett ord, något som vanligen återfinns i ordböcker)

- Har de två indextermerna samma sanningsgrad (*truth value*)? Refererar de till samma begrepp på denotativ nivå?

2. Konnotativ

(bibetydelser, den subjektiva tolkningen av ett ord)

- Hurdan betydelse har den konnotativa nivån? Är de två indextermerna lika positiva eller neutrala? Kan den konnotativa aspekten vara mer betydelsefull än den denotativa aspekten?

3. Textnormativ

(förväntningar och regler kring texttypen)

- Tesaurerna representerar ett dokumentationsspråk. Vilken betydelse har texttypen? Representerar indextermerna dokumentationsspråket på samma sätt?

4. Pragmatism

(användbarhet i praktiken)

- Är olika språkversioner godkända och användbara i olika användningskulturer? Är översättningen accepterad i målkontexten (på samma sätt som i källkontexten)? Är effekten densamma? Får man likadana sökresultat med olika språkversioner?

5. Formalitet

(tesaurusstruktur och -relationer)

- Är tesaurusstrukturen densamma?

Det kom klart fram, att översättbarheten är starkt relaterad till å ena sidan relevansen, och å andra sidan ekvivalensen. I tesauruskontexten leder detta till följande frågor: Är begreppet relevant i tesaurusen? – Borde begreppet översättas? ; Vad är målet med översättningsarbetet? Hurdan översättningsstrategi borde väljas? ; Hurdan är den önskade ekvivalensen?

Arbetet bidrar med värdefull kunskap till ett av informationsvetenskapens kärnområden, dvs. kunskapsorganisation, och särskilt dokumentationsspråkets utmaningar i dagens globala informationsmiljö. Det är viktigt att göra en skillnad mellan en mångspråkig, mångkulturell och internationell tesaurus i praktiken. Denna forskning bidrar med analytiska verktyg som dagens tesauruskonstruktörer behöver för att kunna göra sin vokabulär mera transparent och användbar i den globala informationshanteringen.

Hyväksytty julkaistavaksi 20.6.2010.

Källor

- Adler, Nancy (1997). *International Dimensions of Organizational Behaviour*. 3rd ed. South-Western Canada: College Publishing.
- Aitchison, Jean & Gilchrist Alan & Bawden David (1997). *Thesaurus construction and use: a practical manual*. 3rd ed. London: Aslib.
- Bawden, D & Robinson, L. (2009). The dark side of information: overload, anxiety and other paradoxes and pathologies. - *Journal of Information Science* 35 (2): 180-191
- Buckland, Michael (1999). *Vocabulary As A Central Concept In Library And Information Science*. Preprint of paper published as "Vocabulary as a Central Concept in Library and Information Science" I: *Digital Libraries: Interdisciplinary Concepts, Challenges, and Opportunities*. Proceedings of the Third International Conference on Conceptions of Library and Information Science (CoLIS3, Dubrovnik, Croatia, 23-26 May 1999. Ed. by T. Arpanac et al. Zagreb: Lokve, s. 3-12
- Callon, M., Courtial, J.P., Laville, F. (1991). *Co-word analysis as a tool for describing the network of interactions between basic and technological research: The case of polymer chemistry*. - *Scientometrics* 22. (1): 155-205
- Chesterman, Andrew (2005). *Englanti globaalina ja eurooppalaisena lingua franca*. I: *Monikielinen Eurooppa : Kielipolitiikkaa ja käytäntöä* (eds. Johansson, Marjut & Pyykkö, Riitta). s. 115-128. Helsinki: Gaudeamus
- Engelberg, Mila (1998). *Sukupuolistuneet ammattinimikkeet*. - *Virittäjä* 1/1998: 74-92
- Fairclough, Norman (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge, England: Polity Press.
- Forsman, Maria (2005). *Development of research networks: The case of social capital*. Doctoral dissertation. Åbo: Åbo Akademi University Press.
- Hall, Edward T. (1981). *The Silent Language*. New York: Doubleday.
- Horton, Thomas & Coulter, Neal & Grant, Emanuel (1998). *Applying Content Analysis to Humanities Computing Research Literature*. Joint International Conference ALLC/ACH'98, Association for Literary and Linguistic Computing, Association for Computers and the Humanities, 5 – 10 July 1998, Lajos Kossuth University Debrecen, Hungary. URL: <<http://lingua.arts.klte.hu/allcach98/abst/abs20.htm>> (23.4.2001)
- Hudón, Michele (1997). *Multilingual thesaurus construction: integrating the views of different cultures in one gateway to knowledge and concepts*. - *Information Services & Use* 17 (2/3): 111-124
- Hudón, Michele (2001). *Relationships in Multilingual Thesauri*. I *Relationships in the Organization of Knowledge* (eds. Bean, Carol & Green, Rebecca). s. 67-80. Dordrecht: Kluwer.
- Häkkinen, Kaisa (1994). *Kielitieteen perusteet*. Tampere: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Ingo, Rune (1982). *Kääntämisen teoriaa ja sen sovellusta*. 3rd ed. Åbo: Åbo Akademi.
- Ingo, Rune (1990). *Lähtökielestä kohdekieleen*. Johdatusta käännöstieteeseen. Porvoo-Helsinki-Juva: WSOY.
- International Standards Organization (ISO 1985). *Guidelines for the Establishment and Development of Multilingual Thesauri*. 1st ed. Geneva: ISO, 1985 (ISO 5964-1985-02-15).]
- Johansson, Marjut & Wiberg, Matti (2005). *Institutionaalinen monikielisyys Euroopan unionissa: monesta kohti yhtä*. I: *Kielipolitiikkaa ja käytäntöä* (eds. Johansson, Marjut & Pyykkö, Riitta). s. 29-47. Helsinki: Gaudeamus.
- Katan, David (2004). *Translating Cultures : An introduction for Translators, Interpreters and Mediators*. 2nd. ed. Manchester, UK: St. Jemore Publishing.
- Koller, Werner (1989). *Equivalence in Translation Theory*. I: *Readings in Translation Theory* (ed. Chesterman, Andrew). s. 99-104. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Koller, Werner (1995). *The Concept of Equivalence and the Object of Translation Studies*. - *Target*, 7 (2): 191-222
- Koskinen, Kaisa (2000). *Beyond Ambivalence. Postmodernity and the Ethics of Translation [Ambivalenssin tuolle puolen. Postmoderni aika ja kääntäjän etiikka]*. Acta Electronica Universitatis

- Tamperensis; 65, Tampereen yliopisto 2000. URL: <<http://acta.uta.fi/pdf/951-44-4941-X.pdf>> (7.12.2005)
- Kärki, Riitta; Kortelainen, Terttu (1996). Johdatus bibliometriikkaan. Tampere: Informaatiotutkimuksen yhdistys.
- Lehtonen, Mikko (2000). Merkitysten maailma. Kulttuurisen tekstintutkimuksen lähtökohtia. 3rd ed. Tampere: Vastapaino.
- Lindfors, Anne-Marie (2001). Respect or ridicule: Translation strategies and the images of a foreign culture. Helsinki English Studies. - The Electronic Journal of the Department of English at the University of Helsinki. Volume 1, 2001. URL: <http://www.eng.helsinki.fi/hes/Translation/respect_or_ridicule1.htm> (7.12.2005)
- López-Huertas, María (2008). Some Current Research Questions in the Field of Knowledge Organization. - Knowledge Organization 35 (2/3): 113-136
- Meschonnic, Henri (2003). Texts on translation. [Introduction and translation by Anthony Pym.] - Target 15:2, 337-353.
- Nida, Eugene (1964). Principles of correspondence. I: The Translation Studies Reader (ed. Venuti, Lawrence). s. 126-140. London: Routledge.
- Nida, Eugene (1975). Componential analysis of meaning. An introduction to semantic structures. The Hague, Paris: Mouton.
- Nuopponen, Anita (1994). Begreppssystem för terminologisk analys. PhD dissertation. Vaasa: Acta Wasaensia. University of Vaasa.
- Nuopponen, Anita (2003). Käsiteanalyysi asiantuntijan työvälineenä. I: Kieli ja asiantuntijuus. AFinLA- vuosikirja (eds. Koskela, Merja & Pilke, Nina). s. 13-24. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys.
- Nykyri, Susanna (2010). Equivalence and Translation Strategies in Multilingual Thesaurus Construction. Doctoral thesis. Åbo: Åbo Akademi University Press.
- Olsson, M.R. (2004). Understanding Users: Context Communication and Construction. Challenging Ideas: ALIA 2004 Biennial Conference, Gold Coast, Australia, September 2004 I Challenging Ideas, ALIA, online, s. 1-9. URL: <<http://conferences.alia.org.au/alia2004/pdfs/olsson.m.paper.pdf>> (8.12.2004)
- Persson, Olle (1991). Forskning i bibliometrisk belysning. Umeå: INUM.
- Potter, Jonathan (1997). Discourse Analysis as a Way of Analysing Naturally Occurring Talk. I: Qualitative Research: Theory, Method and Practice (ed. Silverman, D). s. 144-160. London: Sage Publications.
- Potter, Jonathan & Wetherell, Margaret (1990). Discourse: noun, verb or social practice? - Philosophical Psychology, Vol. 3/1990: 205-217
- Pälli, Pekka (2003). Ihmisryhmä diskurssissa ja diskurssina. Acta Electronica Universitatis Tamperensis; 231. Tampere: Tampere University Press.
- Reiss, Katharina & Vermeer, Hans J. (1986). Mitä kääntäminen on. [Original titeln: Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie (översätt. och ed. Roinila, Pauli). Helsinki: Gaudeamus.
- Steiner, George (1975). After Babel. London: University Press.
- Saaritsa, Pentti (1999). Elävän mieli. Porvoo: WSOY.
- Slater, Dan (1998). Analysing cultural objects: content analysis and semiotics. I: Researching Society and Culture. (ed. Seale, Clive). s. 233-260. London, UK: SAGE Publications.
- Talja, Sanna (1999). Analyzing qualitative interview data: The discourse analytic method. - Library & Information Science Research 21 (4): 459-477
- von Ungern-Sternberg, Sara (1994). Verktyg för planering av tvärvetenskaplig informationsförsörjning. En tillämpning på ämnesområdet bioteknik i Finland. Åbo: Åbo Akademi University Press.
- Vehmas-Lehto, Inkeri (1999). Kopiointia vai kommunikointia : Johdatus käännosteoriaan. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Wierzbicka, Anna (1996). Semantics Primes and Universals. New York: Oxford University Press.
- Yule, George (1996). The Study of Language. (2nd edition) Cambridge: Cambridge University Press.
- Zethsen, Karen Korning (2004). Latin-based terms : True or false friends? - Target 16 (1): 125-142